SYYTTÄJÄLAITOS
ÅKLAGARMYNDIGHETEN

21.9.2026
SY/2721/2026

Jakelun mukaan

Syyttäjälaitoksen lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle vuoden 2027 talousarvioesityksestä

Hallituksen esitys HE 175/2026 vp – 21.9.2026 (Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027)

1 Johdanto

Syyttäjälaitoksen budjettirahoitus on vuonna 2027 noin 66,8 milj. euroa. Lisäystä vuoden 2026 varsinaiseen talousarvioon on noin 0,66 milj. euroa.

Kasvu muodostuu pääosin palkkausten tarkistuksista ja lainkäyttöhenkilöstön vahvistamiseen osoitetusta rahoituksesta. Määrärahatasoa kuitenkin alentavat oikeudenhoitoon aiemmin osoitetun rahoituksen pieneneminen sekä kasvavat toimintameno- ja tuottavuussäästöt.

Määrärahan mitoituksessa on hallituksen esityksen mukaisesti huomioitu seuraavat muutokset.

Muutos	1 000 €
Yhteensä	**661**
Lisäykset	2 711
Palkkausten tarkistukset	1 703
Lainkäyttöhenkilöstön turvaaminen	1 000
Varautumisen toimenpiteet (siirto momentilta 28.01.20)	8
Vähennykset	-2 050
Oikeudenhoidon resurssien varmistaminen (valtioneuvoston selonteko oikeudenhoidosta 2022)	-1 000
Vahvistetaan oikeudenhoidon resursseja (HO 2023)	-300
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-270
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2025, syksy)	-162
Tuottavuusvähennys (Lisätoimet 2026, kevät)	-111
Vantaan oikeustalohanke	-105
Jyväskylän oikeustalohanke	-102

Taulukko 1. Määrärahojen mitoituksessa huomioon otetut muutokset vrt. 2026

2 Tilanne ja toimintaedellytykset vuonna 2027

Rikosprosessiketjun toimijoiden resursseja on viime vuosina lisätty ja vähennetty eri tahtiin. Poliisin suorituskykyä on vahvistettu ja syyteharkintaan siirtyy aiempaa selkeästi enemmän asioita, mutta Syyttäjälaitoksen voimavarat eivät ole kehittyneet vastaavasti. Tämä on johtanut rikosprosessiketjun epätasapainoon, jossa työmäärä on ylittänyt Syyttäjälaitoksen ratkaisukapasiteetin ja avoinna olevien asioiden määrä on kasvanut voimakkaasti.

Vuodesta 2025 lähtien poliisi on siirtänyt selkeästi aiempaa enemmän asioita syyttäjille, vaikka poliisin oma ruuhka ei ole pienentynyt. Poliisilla avoimena olevien rikoslakirikosten määrä on kasvanut 2020-luvulla noin 11 % ja vuodesta 2017 noin 80 %. Samalla poliisin tavoitteena on lisätä rikosten selvittämistä ja nopeuttaa esitutkintaa. Syyttäjälaitos arvioi, että syyteharkintaan saapuvien asioiden määrä pysyy korkeana myös vuonna 2027.

Vuoden 2027 talousarvioesitykseen sisältyvä 1 milj. euron lisäys lainkäyttöhenkilöstön vahvistamiseen parantaa Syyttäjälaitoksen toimintaedellytyksiä. Tästä huolimatta henkilöstöön käytettävissä oleva rahoitus vähenee vuonna 2027, koska aiemmilta vuosilta siirtyviä eriä ei enää ole käytettävissä henkilöstöbudjetin täydentämiseen. Samaan aikaan toimintamenoihin kohdistuu kasvavia säästövelvoitteita ja ICT-menot ovat kasvaneet voimakkaasti.

Tämän seurauksena henkilöstön arvioidaan vuonna 2027 vähenevän merkittävästi. Väheneminen tapahtuu tilanteessa, jossa toiminta on erittäin ruuhkautunut, saapuva työmäärä säilyy korkeana ja syyttäjäntoiminnan ratkaisutuottavuus on heikolla tasolla.

Syyttäjälaitos vastaa tilanteeseen kehittämällä omaa toimintaansa ja hyödyntämällä täysimääräisesti uudet rikosprosessia sujuvoittavat lainsäädäntöuudistukset. Voimavaroja suunnataan syyttäjäntoiminnan ydintehtäviin syyttäjäntoiminnan strategian mukaisesti, hallinnollisia ja päällekkäisiä tehtäviä vähennetään, tukitoimintoja keskitetään ja työkuormaa pyritään tasaamaan mahdollisuuksien mukaan syyttäjäalueiden välillä. Samalla vahvistetaan alueriippumatonta syyttäjäntoimintaa ja valtakunnallisen ruuhkanpurkuyksikön hyviä käytäntöjä hyödynnetään laajemmin. Toimenpiteet eivät kuitenkaan pysäytä ruuhkautumista, vaan korkeintaan hidastavat sitä hieman.

3 Ratkaisutoiminta

Syyttäjälaitoksen ratkaisukapasiteetti ei riitä vastaamaan saapuvien asioiden määrään, vaikka syyttäjäntoiminnan ratkaisutuottavuutta pyritään parantamaan. Käräjäoikeuksiin siirrettävien asioiden määrien arvioidaan jäävän alemmalle tasolle kuin 2020-luvulla keskimäärin.

Heikentyvän tilanteen taustalla on erityisesti henkilöstöresurssien merkittävä väheneminen. Myös syyttäjien ratkaisutuottavuus on viime vuosina heikentynyt oleellisesti. Vuoden 2027 arvio perustuu kuitenkin tuottavuuden selvään paranemiseen vuoden 2026 arvioidusta tasosta.

Syyttäjälaitoksen arvion mukaan ei ole perusteltua odottaa, että tuottavuus paranisi vuonna 2027 niin paljon ja nopeasti, että vähenevät voimavarat ja suuri saapuvien asioiden määrä voitaisiin kompensoida. Saapuvia asioita vastaavan ratkaisumäärän saavuttaminen edellyttäisi yhdeltä syyttäjältä keskimäärin 229 ratkaisua vuodessa, mikä olisi yli viidenneksen enemmän kuluvan vuoden arvioon verrattuna. Jos rästiä haluttaisiin merkittävästi pienentää, pitäisi tuottavuuden olla tätäkin korkeampi. Tällaiselle kehitykselle ei ole nähtävissä realistisia edellytyksiä.

Rikosprosessia sujuvoittavien lainsäädäntöuudistusten odotetaan parantavan syyttäjäntoiminnan tuottavuutta, mutta vaikutusten suuruuteen liittyy epävarmuutta. Syyttäjälaitos edistää tuottavuuden paranemista myös omilla kehittämistoimillaan.

Suurista panostuksista huolimatta rikosasioiden käsittelyjärjestelmä AIPAn ei arvioida vuonna 2027 merkittävästi parantavan syyttäjäntoiminnan tuottavuutta. Järjestelmässä on

edelleen tuloksellisen työn kannalta merkittäviä puutteita ja sen kehittäminen vie aikaa ja resursseja.

Ratkaisutoiminta	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Arvio 2026	Arvio 2027
Saapuneet asiat (kpl)	86 985	97 549	95 200	98 000
Ratkaistut asiat (kpl)	86 163	87 709	92 436	85 683
Ero (kpl)	822	9 840	2 764	12 317

Taulukko 2. Saapuneet ja ratkaistut asiat

Ratkaisutuottavuus	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Arvio 2026	Arvio 2027
Ratkaisua / syyttäjä htv	192	182	187	200

Taulukko 3. Syyttäjäntoiminnan ratkaisutuottavuuden kehitys

4 Syyttäjillä avoinna olevat asiat

Avoinna olevien asioiden määrän kasvun arvioidaan jatkuvan voimakkaana. Vuonna 2024 rästin suhde saapuviin asioihin oli noin 20 %, mutta vuonna 2027 mahdollisesti jopa noin 44 %. Ratkaisukapasiteetti jää yhä selvemmin jälkeen saapuvasta työmäärästä. Ratkaisumäärien arvioidaan alenevan vuonna 2027 niin selkeästi, ettei vanhenevaa asiakantaa pystytä asianmukaisesti hallitsemaan uuden saapuvan työmäärän rinnalla.

Kehityksen seurauksena asioita siirtyy yhä enemmän pidempiin vireilläololuokkiin. Ruuhkautumisesta on muodostumassa hallitsematonta, koska uutta saapuvaa asiamäärää ei voida käsitellä tarpeeksi nopeasti käytössä olevilla resursseilla.

Rästin kasvu vaikeuttaa pitkään avoinna olevien asioiden hallintaa. Valtakunnallinen ruuhkanpurkuyksikkö on onnistunut pienentämään pitkään avoinna olleiden asioiden suhteellista osuutta, mutta vaikutus menetetään nopeasti, jos rästin kasvu jatkuu arvioidulla tavalla. Ruuhkanpurkuyksikön toimintaa on rahoitettu siirtyvällä erällä ja tämän määräaikaisen rahoituksen päättyminen keväällä 2028 lisää riskiä tilanteen heikkenemisestä.

Avoinna olevat asiat	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Arvio 2026	Arvio 2027
Yhteensä (kpl)	17 777	27 617	30 381	42 697
6–12 kk (kpl)	4 134	5 857	7 467	10 494
yli 12 kk (kpl)	1 557	1 512	2 169	3 048

Taulukko 4. Syyttäjillä avoinna olevien asioiden kehitys

5 Ratkaisuajat

Ratkaisuaikojen arvioidaan pidentyvän ja nopeasti ratkaistavien asioiden osuuden vähentyvän.

Syyttäjälaitoksen keskeinen tuloksellisuuden mittari on pitkään ollut se, että noin 75 % asioista on pystytty ratkaisemaan kahden kuukauden sisällä niiden saapumisesta. Vuonna 2025 osuus pieneni 63 %:iin ja vuonna 2026 sen arvioidaan laskevan noin 53 %:iin. Kun nopeasti ratkaistavien asioiden osuus pienenee näin paljon, rästi ja käsittelyajat kasvavat erittäin nopeasti.

Kyse ei ole ainoastaan syyteharkinnan viivästymisestä, vaan myös siitä, ettei tuomioistuinkäsittelyihin voida osoittaa riittävästi henkilöstöä. Lisäksi esitutkinta pitkittyy syyttäjien kiireen vuoksi.

Käsittelyaikojen pidentyminen johtaa väistämättä siihen, että yhä useampi asia etenee tuomioistuimeen vasta, kun syyteoikeus on lähellä vanhentumista. Tämä heikentää merkittävästi rikosprosessin vaikuttavuutta ja kansalaisten luottamusta oikeudenhoitoon. Syyteoikeuksien vanhentumisen vaaran lisääntyminen niin Syyttäjälaitoksessa kuin käräjäoikeuksissa on ilmeinen.

Ratkaisuajat	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Arvio 2026	Arvio 2027
Keskimääräinen ratkaisuaika, kaikki asiat (kk)	2,90	3,42	3,83	5,23
Mediaani ratkaisuaika (kk)	0,80	1,50	2,03	n/a
Osuus asioista, jotka ratkaistaan 2 kk tai alle (%)	74 %	63 %	53 %	n/a

Taulukko 5. Ratkaisuaikoihin liittyviä tunnuslukuja

6 Henkilöstö

Henkilöstön määrän arvioidaan vähenevän selvästi vuonna 2027. Vähennys ajoittuu tilanteeseen, jossa työmäärä on korkea ja toiminta on pahoin ruuhkautunut. Vuoden 2026 arvioituun toteumaan verrattuna henkilötyövuodet vähenevät arviolta 17 %.

Resurssien pienenemisen tarkemmat vaikutukset henkilöstöön ovat vielä selvitettävänä, mutta vähennykset kohdentuvat ennakkoarvion mukaan suurimmilta osin määräaikaiseen henkilöstöön. Tämän seurauksena Syyttäjälaitos on menettämässä tehtäviinsä jo perehtyneitä ja koulutettuja henkilöitä sekä merkittävän määrän osaamista. Nopea

henkilöstön sopeutustarve haastaa toiminnan suunnittelua ja voimavarojen tarkoituksenmukaista ja joustavaa kohdentamista.

Henkilöstön kasvavaa kuormitusta kuvaa se, että yhtä syyttäjän henkilötyövuotta kohti saapui asioita vuonna 2024 noin 194 kpl, kun vastaava luku voi vuonna 2027 olla jopa 229 kpl. Kyseessä on 18 % kasvu. Samaan aikaan avoinna olevien asioiden määrä yhtä syyttäjää kohti kasvaisi 40 asiasta noin 100 asiaan eli 150 %. Työmäärän lisääntyminen ja työjonojen voimakas kasvu ovat omiaan vaikeuttamaan työn hallintaa, mikä lisää merkittävästi riskiä henkilöstön jaksamisen ja tuloksellisen työn heikkenemisestä.

HTV	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Arvio 2026	Arvio 2027
Yhteensä	633	674	693	575
Syyttäjät	449	481	493	428
Muut	184	193	200	147

Taulukko 6. Henkilötyövuosien kehitys (vuoden 2027 osalta henkilöstösuunnittelu on kesken ja luvut tarkentuvat myöhemmin)

7 Rahoitus

Syyttäjälaitoksen rahoitus kasvaa noin 0,66 milj. eurolla verrattuna vuoden 2026 varsinaiseen talousarvioon. Kasvun taustalla ovat noin 1,7 milj. euron palkkausten tarkistukset sekä 1 milj. euron lisäys lainkäyttöhenkilöstön vahvistamiseen. Syyttäjälaitos pitää jälkimmäistä lisäystä erittäin tervetulleena. Ilman palkkausten indeksiluontoisia tarkistuksia vuoden 2027 määrärahat olisivat noin 1,04 milj. euroa pienemmät verrattuna edelliseen vuoteen.

Syyttäjälaitoksen toimintaedellytyksiä haastaa säästövelvoitteiden ohella ICT-menojen kasvu, joka on ollut selvästi muuta kustannuskehitystä nopeampaa. Kasvu kohdistuu pääosin menoihin, joissa Syyttäjälaitoksen vaikutusmahdollisuudet ovat erittäin rajalliset. Vuoden 2027 ICT-budjettia on jouduttu aiemmissa kehys- ja budjettivalmisteluissa korottamaan yhteensä noin 2,14 milj. eurolla (38 %). Summa vastaa laskennallisesti noin 25 syyttäjän henkilötyövuotta ja vuoden 2025 keskimääräisellä yhden syyttäjän ratkaisutuottavuudella noin 4 500 asiaratkaisua. ICT-menojen kasvu vähentää ydintoimintaan käytettävissä olevaa rahoitusta.

Syyttäjälaitoksen haastava resurssitilanne ei siis johdu yksin määrärahaleikkauksista, vaan siitä, että yhä suurempi osuus rahoituksesta sitoutuu menoihin, jotka eivät ainakaan toistaiseksi ole näkyneet syyttäjäntoiminnan ratkaisutuottavuuden parantumisena.

Henkilöstöön käytettävissä olevan rahoituksen arvioidaan vähenevän vuoden 2026 noin 57,2 milj. eurosta noin 53,3 milj. euroon vuonna 2027. Vaikutuksia henkilötyövuosiin ja syyttäjäntoimintaan käsiteltiin edellisissä luvuissa.

8 Johtopäätös

Syyttäjälaitoksesta on muodostunut rikosprosessiketjun pullonkaula, eikä ratkaisukapasiteetti vuodesta 2027 alkaen riitä vastaamaan saapuvien asioiden määrään, vaikka ratkaisutuottavuus paranisikin tavoitteen mukaisesti.

Vähenevät voimavarat ruuhkauttavat toimintaa voimakkaasti ja ratkaisuajat pitenevät. Henkilöstön työmäärästä ja kuormituksesta on muodostumassa kohtuuton. Mahdollisuudet osoittaa riittävästi syyttäjien työpanosta esitutkintayhteistyöhön ja tuomioistuinkäsittelyihin heikkenevät, millä on negatiivisia vaikutuksia koko rikosprosessiketjun toimintaan.

Vuoden 2027 talousarvioesitykseen sisältyvä 1 milj. euron lisäys lainkäyttöhenkilöstön vahvistamiseen on erittäin tervetullut, mutta se ei riitä poistamaan henkilöstörahoituksen vähenemisen ja kasvavien ICT-menojen aiheuttamaa painetta.

Syyttäjälaitos jatkaa toimintatapojensa kehittämistä, mutta käytettävissä olevien tietojen perusteella niillä ei yksin voida korjata työmäärän ja käytettävissä olevien voimavarojen välistä epätasapainoa. Rikosprosessia sujuvoittavat lainsäädäntöuudistukset ovat keskeinen keino lieventää ruuhkautumista. Syyttäjälaitos hyödyntää näiden uudistusten tarjoamat mahdollisuudet täysimääräisesti.

Joanna Autiovuori

Hallintojohtaja

Olli Lintu

Erityisasiantuntija

Liitteet

-

Jakelu

LaV@eduskunta.fi

Valtakunnansyyttäjä

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

VKST osastopäälliköt

VKST yksikköjen päälliköt

Suomen syyttäjäyhdistys (Pia Mäenpää)

Tiedoksi

VKST taloussuunnittelija

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto
Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888
valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

Digitaalinen PDF-allekirjoitus / Digital PDF-signatur
Olli Lintu
erityisasiantuntija
Syyttäjälaitos
olli.lintu@oikeus.fi
Asian tunnus / Ärende-ID: SY/2721/2026
Asiakirjan tunnus / Dokument-ID: SY-AK-2026-19399
21.09.2026 15:20:24

Digitaalinen PDF-allekirjoitus / Digital PDF-signatur
Joanna Autiovuori
Hallintojohtaja
Syyttäjälaitos
joanna.autiovuori@oikeus.fi
Asian tunnus / Ärende-ID: SY/2721/2026
Asiakirjan tunnus / Dokument-ID: SY-AK-2026-19399
21.09.2026 15:23:39